

АНАЛИЗ НА ДОГОВОРЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА СЕКТОР „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ И ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ“ ПРЕЗ ПЪРВИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД ОТ ЧЛЕНСТВОТО НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Геновева Бакърджиева

Министерство на здравеопазването, Дирекция „Международни дейности, проекти и програми“, София, пл. „Света Неделя“ №5, e-mail: genoveva_b@yahoo.com

REVIEW OF THE CONTRACTS FOR SECTOR, " HEALTH " UNDER OPERATIONAL PROGRAMME " DEVELOPMENT OF HUMAN RESOURCES " AND OPERATIONAL PROGRAMME "REGIONAL DEVELOPMENT " IN THE FIRST PROGRAMMING PERIOD BULGARIA'S MEMBERSHIP IN THE EUROPEAN UNION

Genoveva Bakardzhieva

Ministry of health, Directorate "International affairs, projects and programs", Sofia, No 5 Sveta Nedelya sq., e-mail: genoveva_b@yahoo.com

ABSTRACT

On January 1, 2007 Bulgaria became a full member of the European Union (EU). Accession to the EU legitimated the economic reforms that had been implemented or initiated in the name of full membership of the country in the EU. For the first programming period, in which Bulgaria is a full member of the European Union, the total amount of contracted funds under Operational Programme "Development of Human Resources" and Operational Program "Regional Development" sector "Health" amount to over 307 million BGN with more than 293 million BGN of which are grant beneficiaries. The performed activities helped to make key investments in the field of radiotherapy and oncology early diagnosis. Supplied with new equipment were also a number of municipal hospitals, according concept for hospitals restructuring. A comprehensive training for raising the qualification of the employees in all Emergency medical care centres and Emergency wards in the country was conducted, a national screening register has been developed, funding was provided to post graduate students outside the list of state quota approved students.

The opportunity to finance projects and programs by European funds allows us the realization of a number of key health system policies and the achievement of objectives, delayed by now for the lack of funds. An in-depth analysis of the results achieved in the country's first programming period is of crucial importance for improving the absorption of funds in the new programming period and for the defining and achieving new goals and strategic tasks.

Key words: healthcare, european funding, Operational Programme "Regional Development", Operational Programme "Human Resources Development"

I. България в Европейския съюз - Структурни фондове и Оперативни програми

На 1 януари 2007 г. България стана пълноправен член на Европейския съюз (ЕС). Присъединяването на страната към ЕС легитимира икономическите реформи, които бяха извършени или започнати в името на пълноправното членство на страната към Евросъюза. Членството към ЕС има психологически, политически и икономически измерения, които трябва да се разглеждат взаимосвързано, за да се очертае максимално цялостна картина на събитието. Влизането на България в Европейския съюз не бе достатъчно условие, което да позволи реалното кандидатстване с проекти за финансиране от структурните и Кохезионния фонд, поради което фактически този процес започна след средата на 2008 г. Усвояемостта на средствата през първите години от действието на финансовите механизми на ЕС е

традиционно много ниска за новоприсъединилите се членки (около 20-30%). Положителните последици за страната от присъединяването към ЕС са следните:

- 1) Засилена търговия в рамките на ЕС, което играе положителна роля за икономиката посредством специализацията и конкурентния натиск;
- 2) Свободно пътуване и възможности за професионална реализация на хората, трупане на опит и отваряне на нови бизнес възможности;
- 3) Разгръщане на възможностите за образование и квалификация в чужбина;
- 4) Размяна на идеи и ноу-хау, адаптиране на най-добри практики чрез привличането на инвеститори, аутсорсинг на компании в страната;
- 5) Уеднаквяване на процедури и правила, които улесняват бизнеса, предвидимост на институционалната и икономическа среда;
- 6) Равен достъп до качествено здравеопазване.

1. Структурните фондове (СФ) са основният финансов инструмент на Европейския съюз за провеждането на неговата Кохезионна (регионална) политика. Една от основните цели на тази политика е постигането на по-голямо икономическо и социално сближаване между страните-членки по отношение на доходи, богатство и възможности. Същност на Европейските фондове. Различаваме следните видове:

- *Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР)* – с него се осигурява финансова подкрепа за производствени инвестиции, създава се и се модернизират инфраструктури, мерки, насочени към експлоатиране на потенциала на вътрешнорегионалното развитие, инвестиции в областта на здравеопазването и образованието;

- *Европейският социален фонд (ЕСФ)*. Целта му е борба с безработицата и улесняване на достъпа до пазара на труда, развитие на професионалната квалификация, насърчаване разкриването на работни места;

- *Европейският фонд за гарантиране и ориентиране на селското стопанство* - укрепване и реорганизация на аграрните и горските структури, подпомагане осигуряването на добър жизнен стандарт, подобряване на социалната мрежа в селските области, защита на околната среда и опазването на природата, предоставяне на техническа помощ и информация;

- *Кохезионния фонд* – насочен е към финансиране на дейности в допълнение на финансирането чрез структурните фондове с оглед постигане на икономическо и социално изравняване.

2. За България през първия програмен период (2007-2013г.), достъпът до средствата от Структурните фондове бе осигурен по седем Оперативни програми:

- Оперативна програма „Регионално развитие”;
- Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”;
- Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”;
- Оперативна програма “Транспорт”;
- Оперативна програма “Околна среда”;
- Оперативна програма “Административен капацитет”;
- Оперативна програма „Техническа помощ”.

II. Мястото на сектор „Здравеопазване“ в Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Оперативна програма „Регионално развитие”: Сектор „Здравеопазване“ имаше възможност за финансиране по Оперативна програма „Регионално развитие“, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,

Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”, Оперативна програма „Административен капацитет“ и Програмите за трансгранично сътрудничество. В настоящия доклад ще бъдат разгледани подробно финансираните политики и стратегии по Оперативна програма „Регионално развитие“ и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

1. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

1. Същност на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013. Управляващ орган е Министерство на труда и социалната политика. Целта на програмата е подкрепа за социално включване на уязвими групи чрез развитие на мрежа от подкрепящи бъдещата интеграция на пазара на труда социални услуги, насърчаване на социалното предприемачество и повишаване на трудоспособността и продължителността на трудовия живот на работната сила чрез по-добро здраве.

2. Финансиране на сектор „Здравеопазване“ по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 :

2.1 *Приоритетна ос 5. „Социално включване и насърчаване на социалната икономика“.* Операция 5.3. *Работоспособност чрез по-добро здраве.* Целта ѝ е подобряване трудоспособността и повишаване продължителността на трудовия живот на населението в активна трудова възраст за поддържане на здрава работна сила за постигането на целите, очертани в Лисабонската стратегия. Основните дейности, които бяха одобрени за финансиране са свързани с извършване на обществени информационни промоционни и превенционни здравни кампании, вкл. кампании за превенция на увреждания, разработване и провеждане на кампании за онкологичен скрининг, разработване и провеждане на кампании за ранна диагностика на социалнозначимите заболявания и подобряване на достъпа до здравеопазване за отдалечени райони и населени места с преобладаващо население от социално изключени групи и общности.

2.2 *Приоритетна ос 6. Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравните услуги .* Операция 6.2. *Укрепване на капацитета на институциите за социално включване и за предоставяне на здравни услуги.* Целта ѝ е подобряване на капацитета и ефективността на работата на институциите, действащи в сферата на социалните и здравните услуги, както и насърчаване на междуинституционалното взаимодействие и сътрудничество. Основните примерни дейности бяха одобрени за финансиране са насочени към повишаване на професионалния капацитет и мотивацията на служителите, ангажирани в сферата на социалните и здравните услуги (институции, доставчици на социални и здравни услуги), както и разработване и прилагане на системи, осигуряващи надграждащи знания и умения, съобразени със специфичните грижи за отделните групи потребители на социални услуги, разработване на системи за мониторинг, оценка на ефективността и оценка на въздействието на социалните и здравните услуги, програмите и законодателството, въвеждане на добри управленски практики и дейности на институции и доставчици в сферата на социалните и здравните услуги, с оглед по-доброто обслужване на уязвимите групи и създаване на модерни модели за междуинституционално взаимодействие и сътрудничество, както и за такова с гражданския сектор.

По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ като допустими бенефициенти от сектор „Здравеопазване“ са определени Министерство на здравеопазването и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на здравеопазването, държавни и общински лечебни заведения.

2. Оперативна програма “Регионално развитие”:

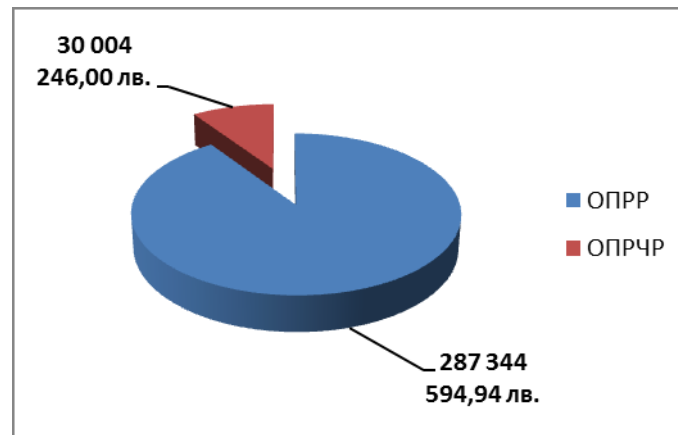
Основната цел на програмата е подобряване на социално-икономическите условия в регионите на планиране. Тя съответства на стратегическия приоритет за постигане на

устойчиво и балансирано регионално развитие и предотвратяване на потенциално задълбочаване на различията в резултат от агресивна политика за национален растеж, както и на подобряване на социалната инфраструктура.

Сектор „Здравеопазване“ бе включен за финансиране по Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие, Операция 1.1: Социална инфраструктура и по Приоритетна ос 4 „Местно развитие и сътрудничество”, Операция 4.1: „Дребномащабни местни инвестиции”. По Програмата бяха допустими за подкрепа дейности като ремонт, реконструкция, обновяване на сградите/помещенията на държавните и общински лечебни заведения, доставка на апаратура за диагностика и лечение на социалнозначими онкологични заболявания, доставка на апаратура и оборудване, осигуряващи възможности за предлагане на услуги за долекуване и/или обособяване на медицински центрове. Подкрепени бяха и внедряване на мерки за енергийна ефективност и дейности по подобряване достъпа за хора с увреждания до и в изброените по-горе сгради.

По Оперативна програма „Регионално развитие“ допустими бенефициенти са Министерство на здравеопазването и общините, като крайни обекти на интервенция са държавни и общински лечебни заведения. Общият размер на безвъзмездна финансова помощ за сектор „Здравеопазване“ по Оперативна програма „Регионално развитие“ бе в размер на 287 млн. лв., разпределени, както следва – 148 млн. лв. за проекти на лечебни заведения с над 51 % държавна собственост и 139 млн. лв. за лечебни заведения със 100 % общинска собственост.

III. Обем на усвоените средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и Оперативна програма „Регионално развитие” от субектите в сектор „Здравеопазване“.

За първия програмен период, в който България е пълноправен член на Европейския съюз, общият размер на договорените средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и Оперативна програма „Регионално развитие” за сектор „Здравеопазване“ е в размер на над 317 млн. лв. С най-голям дял са средствата, договорени за изпълнение на проекти по Оперативна програма „Регионално развитие“, като общите бюджети на същите надхвърлят 287 млн. лв., Инвестирани бяха в две основни направления – за модернизирание на медицинската апаратурата и обновяване на материалната база в държавни и общински лечебни заведения. В резултат от изпълнените проекти в държавните лечебни заведения се създадоха нови центрове за лъчелечение от национално значение и центрове за ранна онкологична диагностика. Закупено бе модерно медицинско оборудване за Комплексните онкологични центрове в страната и за общинските болници, включени в

Концепцията за реструктуриране на болничната помощ в Република България. Закупена бе нова апаратура за общинските многопрофилни болници, съобразно възможностите им за развитие или разкриването на нови структури за долекуване и продължителното лечение, или трансформирането им в медицински центрове. Паралелно с това във всички лечебни заведения се извършиха дейности по обновяване на материалната база, изпълниха се мерки за енергийна ефективност и осигуряване на достъпна среда.

На второ място по договорени средства за сектор „Здравеопазване“ е Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, като общият размер на безвъзмездната финансова помощ е над 30 млн. лв. са. По тази програма се финансираха така наречените „меки“ мерки, насочени основно към повишаване на квалификацията, обучения, интегриране и др. Допустими бенефициенти се явяваха Министерство на здравеопазването, национални центрове, лечебни и здравни заведения. Извършено бе цялостно обучение за повишаване на квалификацията на служителите във всички Центрове за спешна медицинска помощ и спешни отделения в страната, създаден бе национален скринингов регистър, осигурено бе финансиране за специализантите, извън списъка на приетите по държавна поръчка.

В заключение, общият обем от привлечени средства като безвъзмездна финансова помощ по изпълнявани проекти с европейско финансиране по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Оперативна програма „Регионално развитие“ надхвърля 317 млн. лв. Чрез изпълнените дейности се реализираха ключови инвестиции в областта на онкологичното и ранната онко диагностика, закупени бяха 7 нови линейни ускорители и съпътстващата към тях апаратура, което позволи създаването на нови, модерни центрове за лъчелечение в градовете София, Варна и Плевен, създадени бяха центрове за ранна онкологична диагностика, оборудвани с най-съвременна апаратура за образна диагностика, гастроентерология и клинична лаборатория. Оборудвани с нова апаратура бяха и редица общински лечебни заведения, съгласно Концепцията за реструктуриране на болничната помощ.

През новия програмен период ще бъде осигурено финансиране за сектор „Здравеопазване“ по нови оперативни програми, което ще позволи надграждане на постигнатите резултати и реализиране на нови стратегии и политики.

Използвана литература:

1. Концепция за реструктуриране на болничната помощ на Република България
2. Министерство на здравеопазването, www.mh.government.bg
3. Министерство на труда и социалната политика, <http://www.mlsp.government.bg>
4. Министерство на регионалното развитие и благоустройството, <http://www.mrrb.government.bg/>
5. Оперативна програма „Регионално развитие“, <http://www.bgregio.eu/>
6. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, <http://ophrd.government.bg>
7. Структурни фондове на ЕС - единен информационен портал, www.eufunds.bg